

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ
PAŽYMA
DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL BAZINIO PASLAUGŲ ŠEIMAI PAKETO
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TAP-18-2213) (TAIS NR. 18-12050(2))
2018-12-18
Nr. NV-3469
Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau - SADM).

Projekto tikslas – patvirtinti Bazinį paslaugų šeimai paketą.

Dabartinė situacija:

Šeimos stiprinimo įstatyme nurodyta, kad Vyriausybė nustato Bazinį paslaugų šeimai paketą, kurio prieinamumą užtikrina visos savivaldybės (įsigaliojo 2018-09-01).

Bazinis paslaugų šeimai paketas – šeimai teikiamų psichosocialinių, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, vaikų priežiūros ir ugdymo, sveikatos, švietimo, sociokultūrinių paslaugų, užtikrinančių būtinąją pagalbą, skirtą šeimos gebėjimams stiprinti ir sudaryti galimybes kurti sveiką ir darnią aplinką šeimoje, rinkinys.

Projekto esmė – nustatyti 14 šeimos stiprinimo paslaugų, kurių prieinamumą šeimoms turės užtikrinti savivaldybės. Projekte siūloma:

- Numatyti šias paslaugas: informavimą/konsultavimą; pasirengimą šeimai/tėvystės įgūdžių ugdymą; vaikų dienos priežiūrą/ugdymą; psichosocialinę/psichologinę pagalbą; mediaciją; nemokamą pirminę teisinę pagalbą; spec. pedagoginę pagalbą; ikimokyklinį ugdymą; šeimos kultūrinių/informacinių kompetencijų/skaitymo raštingumo ugdymą; naujagimių/kūdikių profilaktinį sveikatos tikrinimą; pirminę ambulatorinę asmens sveikatos priežiūrą, apimančią šeimos mediciną/pirminę psichikos sveikatos priežiūrą; ankstyvąją vaikų raidos sutrikimų reabilitaciją; atvirą darbą su jaunimu.
- Nurodyti ne tik paslaugas, bet ir jų prieinamumo savivaldybėje kriterijus: atstumą, suteikimo laiką, išvystymo normą, paslaugų gavėjų mokėjimą už paslaugas, teikėjus ir kt.
- Nustatyti, kad Projekto nuostatos dėl šeimos kultūrinių/informacinių kompetencijų/skaitymo raštingumo ugdymo bei pasirengimo šeimai/tėvystės įgūdžių ugdymo įsigalioja 2020-01-01 ir iki to laiko pavedama Kultūros ministerijai ir SADM nustatyti šių paslaugų teikimo tvarkas.

Didžioji dalis projekte vardinamų paslaugų jau yra teikiamos, tačiau ne visose savivaldybėse jų teikimas yra užtikrinamas dėl finansavimo, paslaugų teikėjų patirties, žmogiškųjų išteklių stokos.

Projektas bus įgyvendinamas iš valstybės, savivaldybių biudžetų, ES fondų, paslaugų gavėjų lėšų. Papildomas lėšų poreikis nepateikiamas ir bus apskaičiuotas rengiant 2020-2022 m. valstybės biudžeto projektą.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Kultūros, Švietimo ir mokslo ministerijomis. Projektas patikslintas atsižvelgiant į Finansų, Sveikatos apsaugos ministerijų siūlymus, dalį Teisingumo ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabų. Kitos Teisingumo ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabos suderintos darbo tvarka.

Atitiktis Vyriausybės programai – įgyvendina Vyriausybės programos (9, 25, 27 p.) siekius kurti gyvenimui šeimoje palankią aplinką ir veiksmingą pagalbos šeimai sistemą, išlaikant šeimos stabilumą, sudarant galimybes šeimoms gauti psichologinę pagalbą, mediacijos paslaugas, skatinant vaikų dienos centrų paplitimą gyvenvietėse, nutolusiose nuo savivaldybės centro ir kt.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir siūlymus:

- 1) Projekto teikime pasigendama nuoseklumo ir aiškumo. Teigiama, kad paketu bus užtikrintas jame nurodytų paslaugų prieinamumas kiekvienai šeimai kuo arčiau savo gyvenamosios vietos, sutrumpės norinčiųjų gauti paslaugas eilės, priėmus nutarimą turės būti užtikrinti žmogiškieji ištekliai, tačiau papildomas lėšų poreikis 2019 m. neaptariamas ir bus apskaičiuotas tik rengiant 2020-2022 m. valstybės biudžeto projektą.
- 2) Projekte pateikiami nelygiaverčiai laiko kriterijų apibūdinimai, pvz., kai kur apibūdinant laiko kriterijų nurodoma per kurį laikotarpį paslauga turi būti pradėta teikti, kai kur – paslaugos teikimo trukmė, kai kur – paslaugos teikimo apimtis, kai kur pateikiami visiškai nesusiję su laiku aprašymai (gydytojas siunčia konsultacijai ar prisiregistravusiems asmenims turi būti užtikrinama pagalba (12, 13 p.).
- 3) Projekte apibūdinant išvystymo normatyvus taip pat pasigendama vientisumo ir aiškumo - kai kur nurodoma kiek savivaldybėje turi tekti vietų/gavėjų 1000-iui vaikų, kai kur nurodomas 1 specialisto etatui tenkantis maksimalus paslaugų gavėjų skaičius ar vaikų skaičius grupėje.
- 4) Projekte pasigendama vientisumo - kai kur paslaugų teikėjai aprašomi išvardijant konkrečių sričių įstaigas, kai kur apsiribojama tik juridinių asmenų teisinių formų išvardijimu, kai kur nurodomi specialistai, kai kur nurodomos tik paslaugų teikimo vietos ir kt. Pažymėtina ir tai, kad Projekte nurodomas siauresnis teikėjų teisinių formų sąrašas (1-3 p.), nei nustatyta įstatymuose, pvz., Socialinių paslaugų įstatymo 2 str. 10 d. nuostata suteikia teisę teikti socialines paslaugas ne tik Projekte išvardijamiems juridiniams asmenims.
- 5) Neaišku kokių tikslu Projekte numatytas paslaugų gavėjų mokėjimo už paslaugas kriterijus. Mokėjimą reguliuoja įstatymai ar kiti teisės aktai, todėl nėra tikslinga jų perkelti ar duoti nuorodų į šiuos teisės aktus (kai kur duodama ir nuoroda į teisės aktą, ir perrašomos šio teisės akto nuostatos (4 p.)). Jei Projekte siūloma numatyti kitoki, nei dabar galiojančiuose teisės aktuose (išskyrus įstatymus), mokėjimą, teikime turėtų būti nurodoma kokius teisės aktus reikės pakeisti.
- 6) Mokėjimą už socialines paslaugas reguliuoja Socialinių paslaugų įstatymas. Jei pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymo paslaugą numatoma priskirti socialinėms paslaugoms, Projekto 2 p. pateiktas mokėjimo už paslaugą aprašymas tikslintinas ar naikintinas kaip neatitinkantis minėto įstatymo nuostatų.
- 7) Projekto teikime nurodoma, kad priėmus nutarimą, reikės papildyti Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu tvirtinamą Socialinių paslaugų katalogą naujomis paslaugomis - pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymo bei vaikų dienos socialinės priežiūros ir ugdymo. Tačiau teikimo tvarką numatoma parengti tik vienai iš šių įvardijamų kaip naujų, pasaugų - pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymo.

Siūlome projektą **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo ir Teisės grupių pastabas bei pasiūlymus.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt